

## บทที่ 2

### วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการคบเพื่อนต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามเพศ และสภาพครอบครัวนั้น ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

#### 2.1 ค่านิยมของค่านิยม

ความหมายของค่านิยม ได้มีผู้ให้นิยามไว้ต่างๆ กันดังนี้

สมาน (2523) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

พนัส (2526) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง การยอมรับนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุความคิด อุดมคติ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม สุนทรียภาพ และจริยธรรม ทั้งนี้โดยการประมาณค่าจากทัศนะต่างๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

พรณี (2528) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง ความนิยมชมชอบต่อสิ่งต่างๆ หรือสถานการณ์ใดๆ เนื่องจากการที่เรามีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้นว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ยอมรับยึดถือปฏิบัติ เช่น ความเรียบร้อย ความซื่อสัตย์ การแสดงความเคารพนับถือผู้ใหญ่ เป็นต้น

ผ่องพรรณ (2531) ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่บุคคลเชื่อหรือนิยามว่าควรยึดมั่นเพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเอง นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นความเชื่อที่มีลักษณะถาวร แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกาลสมัยและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานชี้แนะพฤติกรรมการปฏิบัติ และทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการของมนุษย์

โรคีส (Rokeach, 1973 อ้างถึงใน สมหมาย, 2533) ให้ความหมายของค่านิยมว่าเป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งมีเป้าหมายชีวิตบางอย่าง เป็นสิ่งที่ตนหรือสังคมเห็นชอบสมควรปฏิบัติมากกว่าอย่างอื่น

วอลเตอร์ และ สก็อต (Walter & Scott, 1977 อ้างถึงใน จุริภรณ์, 2537) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมไว้ว่า หมายถึง ความคิดรวบยอดที่เป็นพื้นฐานในการเลือกเมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่คิดว่าถูกหรือผิด

ธอร์นเบอร์ก (Thornburg, 1984 : อ้างถึงใน สุรางค์, 2533) กล่าวว่า ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล หรือกล่าวได้ว่า ค่านิยมเป็นทัศนคติที่มีความเข้มข้น และถาวร ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

จากคำจำกัดความของ "ค่านิยม" ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นความนิยมชมชอบ ความนับถือ หรือแนวทางที่คนจะประพฤติปฏิบัติตน ตามสิ่งที่ตนประเมินแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับตน ค่านิยมจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ความรู้สึก และการตัดสินใจปฏิบัติตนของบุคคลนั้นๆ

## 2.2 ทฤษฎีค่านิยม

ทฤษฎีของ โรคีส (Rokeach, 1973 อ้างถึงใน สมหมาย, 2533) อธิบายว่า ค่านิยมคือความเชื่อ ซึ่งแบ่งออกได้ 3 แบบ คือ

ก. ความเชื่อแบบพรรณนา (Descriptive Belief) คือความเชื่อที่สามารถทดสอบได้ว่า ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เช่นฉันเชื่อว่าอีกไม่นานรถโดยสาร จะออกจากสถานีขนส่ง

ข. ความเชื่อแบบประเมิน (Evaluative Belief) คือความเชื่อที่ได้ประเมินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี เช่นฉันเชื่อว่าการคบเพื่อนดีจะทำให้เราเป็นคนดีด้วยเช่นกัน

ค. ความเชื่อแบบพรรณนากำหนด (Prescriptive Belief) คือความเชื่อที่มีทิศทางและเป้าหมายของการกระทำที่ถูกตัดสินว่า เป็นสิ่งจำเป็น หรือไม่จำเป็นหรือปรารถนาหรือไม่ เช่นฉันเชื่อว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่คนไทยจะต้องยึดถือขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย

## 2.3 องค์ประกอบของการเกิดค่านิยม

ยนต์ (2531 : อ้างถึงใน จุริภรณ์ 2537) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดค่านิยมซึ่งได้แก่สิ่งเหล่านี้คือ

- 1) ความคิดและประสบการณ์ ความคิดและประสบการณ์ของคนเรามีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดค่านิยมใหม่หรือทำให้ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะคนที่มีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ มามาก ย่อมมีโอกาสดูรู้ได้เห็นสิ่งต่างๆ ตีขึ้น ทำให้เกิดการเปรียบเทียบถึงข้อดีข้อเสีย และในที่สุดก็จะทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม และถูกต้องได้ตีขึ้น
- 2) การอบรมสั่งสอน การอบรมสั่งสอนเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยสร้างเสริมค่านิยมใหม่หรือเปลี่ยนแปลงค่านิยมเก่า เพราะการอบรมสั่งสอนที่ถูกวิธีจะช่วยทำให้ผู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนนั้นเกิดสำนึกที่ถูกต้องได้
- 3) การชักชวนจากบุคคลอื่น บุคคลอื่นที่สามารถชักชวนให้คนเราทำอะไรได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของเรา ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่เรารักนับถือ หรือเป็นบุคคลที่มีความสนิทสนมกันเป็นพิเศษ เป็นต้น
- 4) การศึกษาเล่าเรียน การศึกษาเล่าเรียนเป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ค่านิยมของตนเกิดขึ้นใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปได้ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเล่าเรียนทำให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์ คนที่เรียนมากโดยทั่วไปมักจะมีความคิดที่สุ่มรอบคอบขึ้น รู้จักวินิจฉัยว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำ ค่านิยมใดที่เห็นว่าไม่ดีก็ยกเลิกไปรับเอาค่านิยมใหม่ที่ดีกว่ามาปฏิบัติแทน
- 5) การปลูกฝังอุดมการณ์ อุดมการณ์เป็นเรื่องของความเชื่อ คนที่ได้รับการปลูกฝังให้มีความเชื่อถือในสิ่งใดย่อมปฏิบัติตามความเชื่อเหล่านั้น เช่น คนที่มีอุดมการณ์ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างมั่นคง ย่อมยากที่จะพาไปเลื่อมใสการปกครองในระบอบอื่น
- 6) การเห็นตามกัน ปัจจัยนี้มีส่วนสำคัญมากที่ทำให้ค่านิยมของคนเราเกิดขึ้นใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงไป เพราะเป็นไปตามธรรมชาติของคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมซึ่งย่อมจะมีความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิดคล้ายๆ กัน เช่น ในสังคมวัยรุ่นมักจะมีค่านิยมชมชอบในสิ่งต่างๆ คล้ายๆ กัน หรือเหมือนกัน
- 7) การใช้อำนาจขู่บังคับ กฎข้อบังคับมีไว้สำหรับการปฏิบัติ เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม ดังนั้นการจะสร้างค่านิยมหรือการจะเปลี่ยนแปลงค่านิยมของคนในสังคมนั้นจึงสามารถนำเอากฎข้อบังคับมาใช้เป็นเครื่องมือได้เพราะการที่จะใช้วิธีการอื่นๆ เช่น การชักชวน

การศึกษาอบรม อาจจะได้ผลไม่ทันการ การใช้กฎข้อบังคับจึงเป็นวิธีการที่ดี ในกรณีที่ต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาในเวลาอันจำกัด

8) ความนิยมตามยุคตามสมัย ความนิยมตามยุคตามสมัยเกิดขึ้นได้กับทุกคนทุกระดับการศึกษา และเป็นความนิยมที่มีช่วงระยะเวลาสั้น มักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การแต่งกาย เป็นต้น

9) ความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม เป็นความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่างๆ เมื่อสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป บุคคลในสังคมก็ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วย โดยการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่เคยยึดถือให้มีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

จะเห็นว่าค่านิยมนั้นเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามประสบการณ์ และการปลูกฝังทางด้านความเชื่อของแต่ละบุคคล ค่านิยมอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เมื่อสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปค่านิยมของคนในสังคมนั้นๆ ก็อาจจะเปลี่ยนไปด้วย

## 2.4 แขนงและประเภทของค่านิยม

พินส์ (2526) จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 แขนงด้วยกัน ได้แก่

1) แขนงที่ว่าด้วยจริยธรรม (Ethical Value) เป็นแขนงที่พิจารณาถึงคุณค่าในด้านความประพฤติของมนุษย์ทางด้านจริยธรรม

2) แขนงที่ว่าด้วยสุนทรียภาพ (Esthetical Value) เป็นแขนงที่พิจารณาถึงคุณค่าทางด้านความงามที่แสดงออกโดยสื่อต่างๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี และการแสดง เป็นต้น

### ประเภทของค่านิยม

พินส์ (2526) แบ่งประเภทของค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ประเภทที่มีคุณค่าทางด้านการใช้สอย หรือเป็นเครื่องมือ (Instrumental Values) หมายถึงคุณค่าที่เกิดจากการที่เราจะใช้เพื่อให้เกิดผลตามมา

2) ประเภทที่มีคุณค่าภายใน (Intrinsic Values) หมายถึงคุณค่าที่มีอยู่ในตัว สิ่งต่างๆ ค่านิยมนั้นๆ ที่มีอยู่ตัวของมันเอง ไม่ได้พึ่งสิ่งอื่น และมีลักษณะโดยเฉพาะ เช่น การหาความสุขโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ

ส่วน โรคีส (Rokeach, 1973 : อ้างถึงใน สมหมาย, 2533) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

- 1) ค่านิยมวิธีปฏิบัติ (Intrinsic Values) มีลักษณะเป็นวิถีทางหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางชีวิต หรือลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นที่ต้องการ เช่น ความรับผิดชอบ
- 2) ค่านิยมจุดหมายปลายทางชีวิต (Terminal Values) เป็นเป้าหมายที่พึงปรารถนา หรือความต้องการของบุคคล เช่น ความสงบสุข ความเสมอภาคและเสรีภาพ

นอกจากนี้ Spranger (อ้างถึงใน สมาน, 2523) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

- 1) ค่านิยมเชิงทฤษฎี (Theoretical Value) ได้แก่ ความต้องการที่จะค้นพบความจริงต่างๆ ซึ่งต้องทดลองเชิงวิทยาศาสตร์ หรือใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์
- 2) ค่านิยมเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value) ได้แก่ ความต้องการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม หรือทรัพย์สินต่างๆ
- 3) ค่านิยมเชิงสังคม (Social Value) ได้แก่ ความต้องการด้านสวัสดิการ ความสงบสุขของสังคมและเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
- 4) ค่านิยมเชิงการเมือง (Political Value) ได้แก่ ความต้องการแสวงหาอำนาจ ชื่อเสียง เกียรติยศ
- 5) ค่านิยมเชิงศาสนา (Religious Value) ได้แก่ ความเชื่อที่ว่าชีวิตนี้ โลกนี้ มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองอยู่
- 6) ค่านิยมเชิงสุนทรีย์ (Aesthetic Value) ได้แก่ ค่านิยมที่เกี่ยวกับการแสดง ความชื่นชมในด้านศิลปะ ดนตรีหรือธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาแล้ว ค่านิยมมีหลายประเภททั้งที่เกิดจากการใช้เพื่อให้เกิดผลตามมา และการทำโดยไม่มีหวังสิ่งตอบแทน นอกจากนี้ก็ยังมีค่านิยมในด้านความต้องการต่างๆ อีกหลายอย่างเช่น ความต้องการแสวงหาอำนาจ ชื่อเสียงหรือความสงบสุข เป็นต้น

## 2.5 พัฒนาการด้านอารมณ์ความรู้สึก และสังคมประภค

สุรางค์ (2533) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านอารมณ์ความรู้สึก และสังคมประภคไว้ว่า พัฒนาการด้านอารมณ์ ความรู้สึก หมายถึง พัฒนาการเกี่ยวกับองค์ประกอบของอารมณ์ และ

ความรู้สึก ได้แก่ ความสนใจ ความพอใจ ทศนคติ ค่านิยม ส่วนสังคมประภิต (Socialization) เป็นกระบวนการที่สมาชิกในสังคมเรียนรู้ ความประพฤติ ค่านิยมและจริยธรรม ซึ่งเป็นหลักหรือแนวทางของพฤติกรรมของบุคคลในบทบาทต่างๆ ตามที่สังคมได้ตั้งความคาดหวังไว้ ผู้ที่มีหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนในกระบวนการนี้ ได้แก่ (1) ครอบครัว หมายถึง สมาชิกของครอบครัว เริ่มจากพ่อ แม่ และผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด (2) โรงเรียน ซึ่งหมายถึงครูและเพื่อนร่วมวัย (3) สถาบันสังคม เช่น วัด สมาคม องค์กร ทั้งของรัฐและเอกชน (4) สื่อมวลชน ประกอบด้วย สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

จะเห็นได้ว่า ค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมในบทบาทต่างๆ อย่างไรนั้น ครอบครัว โรงเรียน สถาบันทางสังคม และสื่อมวลชน ล้วนมีอิทธิพลต่อค่านิยม จริยธรรมของบุคคลนั้นๆ ด้วย โดยเฉพาะวัยรุ่น หากมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ที่เหมาะสม ตลอดจนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว คาดว่าสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้วัยรุ่นมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีในการคบเพื่อนต่างเพศด้วยเช่นกัน

## 2.6 วัยรุ่นกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การอบรมทางด้านจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา อุบนิสัยส่วนตัวอารมณ์ของเด็กที่ดี เริ่มมีที่มาจากบ้านเด็กจะเป็นผู้มีความคิด ความรู้สึก มีมารยาทหรือการวางตัวอย่างไรวั้น อยู่ในการอบรมจากทางบ้านส่วนหนึ่ง สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ บิดามารดา สถานที่อยู่อาศัย ความ เป็นอยู่ ฐานะของเด็กในครอบครัว รวมถึงวัฒนธรรมในบ้าน บ้านจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลที่จะหล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดีหรือเลวได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่อ่อนไหวง่ายต้องการความปลอดภัยจากครอบครัว หากภาวะครอบครัวไม่ดี เช่น บ้านแตกขาดการเอาใจใส่จากพ่อแม่ หรือสภาพครอบครัวไม่สมบูรณ์ มีปัญหาภายในครอบครัว อาจทำให้เด็กหันไปพึ่งพาอาศัยเพื่อน นอกบ้าน บางครั้งก็รับเอาค่านิยมตามกลุ่มเพื่อนที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม และนำไปสู่การกระทำผิดได้ ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของวัยรุ่น คือครอบครัว เพราะครอบครัวมีอิทธิพลมากต่อการปรับตัวในสังคมของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็ก โดยเฉพาะความสัมพันธ์ไม่เหมาะสมนั้น ทำให้เกิดผลร้ายต่อจิตใจของเด็ก ซึ่งจะทำให้จิตใจของเด็กไม่ได้รับการพัฒนา หรือเกิดค่านิยมที่ผิดๆ สุพัตรา (2535) สรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อ

### การกระทําผิดของเด็กไว้ดังนี้

1) ความไม่สนใจของบิดามารดาต่อเด็ก หรือบิดามารดาคุร้ายจะทำให้เด็กขาดความหวังขาดความมั่นคง รู้สึกว่าตนเองอยู่อย่างโดดเดี่ยว มีความน้อยเนื้อต่ำใจจะพยายามทำให้ผู้อื่นสนใจไม่ว่าในทางที่ดีหรือเลว นิสัยเกเรมองโลกในแง่ร้าย มีความประพฤติในทานองแข็งข้อ ต่อต้านและทำให้เด็กขาดความรักใคร่ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2) เด็กที่มีบิดามารดารักใคร่เกินไปด้วยการตามใจ (Overprotection Indulgence) ต้องการสิ่งใดพ่อแม่จะหามาให้ โดยไม่มีเหตุผลว่าสมควรหรือไม่สมควร การที่พ่อแม่ตามใจเด็กมากเกินไปจะทำให้เด็กเป็นคนเห็นแก่ตัว ท้ออะไรเอาแต่ใจตัวเอง ไม่มีความอดทน และไม่สามารถที่จะต่อสู้หรืออดทนต่อความผิดหวังได้และจะไม่รู้จักความรับผิดชอบ

3) เด็กที่บิดามารดาให้ความรักมากเกินไป ด้วยการคอยเอาใจใส่ตลอดเวลาจนเด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง บิดามารดาจะจัดการแทนให้ทั้งหมด ในกรณีเช่นนี้เด็กจะไม่รู้จักรัก ไม่มีความคิดริเริ่มคอยคิดพึ่งพาคนอื่นอยู่ตลอดเวลา

4) เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่วางมาตรฐานทางศีลธรรมและความประพฤตินมากเกินไป หรือสูงเกินไป (Overtly high moral Standards) เด็กจะรู้สึกอึดอัด ผู้ใหญ่ไม่มีเวลาที่จะเล่นกับเด็ก เด็กจึงเกิดความขัดแย้งรุนแรงภายในตนเอง ระหว่างการที่ถูกสั่งสอนมาอย่างหนึ่งกับการที่เด็กอื่นๆ ประพฤติแตกต่างไปกับความผิดของตน เด็กอาจจะถูกเหยียดหยันจากเพื่อนฝูง ซึ่งบางครั้งเด็กจะรู้สึกโกรธและไม่พอใจในบิดามารดาของตน เด็กอาจจะแกล้งประพฤตินิ่งเพื่อเป็นการแก้แค้นก็ได้ และในที่สุดเด็กอาจจะกลายเป็นเด็กเกเรหรือกระทำผิดได้

5) เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่เข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยมากเกินไป (Excessively severe discipline) บิดามารดาเข้มงวดต่อความผิดของเด็กมากเกินไป แม้กระทั่งความผิดเล็กๆ น้อยๆ เด็กจะมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อระเบียบวินัยของพ่อแม่โดยจะเห็นว่าพ่อแม่ไม่รักตน เอาแต่ลงโทษ จึงทำให้เด็กมองสังคมในแง่ร้าย

6) เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาวางกฎเกณฑ์ในเรื่องความประพฤติไม่คงเส้นคงวา ไม่สม่ำเสมอ (Inconsistent) บางครั้งเข้มงวดเกินไปบางครั้งก็ปล่อยปละละเลย เด็กจะรู้สึกงุนงง ไม่ทราบสิ่งที่ตนทำไปถูกต้องหรือไม่เด็กอาจกระทำผิดโดยที่คิดว่า สิ่งนั้นถูกต้อง

7) บิดามารดาไม่ปรองดองกัน (Marital Discord) ความไม่ปรองดองของบิดามารดา การทะเลาะวิวาท รีดเสียงแตกร้างกันบ่อยๆ ของบิดามารดา จะทำให้เด็กเกิดความ

สับสนวุ่นวาย และกระวนกระวายใจ จิตใจเต็มไปด้วยความตึงเครียด รู้สึกว่าบ้านเป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัย เมื่อมีการทะเลาะกันในบ้านเด็กจะมีความรู้สึกเสียใจและไม่สบายใจ จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขุ่นมัวในจิตใจ หนีโรงเรียนคบเพื่อนนอกบ้าน หรือประพฤติดนไม่เหมาะสมแฉ่้วย

8) บิดามารดาไม่ได้อยู่รวมกัน (Broken Home) หมายถึง การที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกัน จะเป็นด้วยการหย่าร้างการตาย หรือการทอดทิ้ง หรือการแยกกันอยู่ก็ตามจะเป็นผลทำให้เด็กขาดการเอาใจใส่ดูแล ไม่ได้ได้รับความรักความอบอุ่น เห็นอกเห็นใจเท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกวุ่นวายไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้ง ให้อยู่โดดเดี่ยว (Isolation) ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก การที่เด็กขาดคนเอาใจใส่ ทำให้เด็กมีอิสระมาก และมีโอกาสที่จะคบเพื่อนได้อย่างเสรี เด็กอาจจะประพฤติดนสิ่งที่ไม่ดี โดยที่ผู้ใหญ่ไม่ได้คอยดูแลป้องกัน

อาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ความเชื่อมั่น ความต้องการ ตลอดจนความปรารถนาต่างๆ เป็นไปอย่างรุนแรง ปราศจากความยับยั้ง ขอบท่าอะไรตามใจชอบ ต้องการเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนฝูงโดยพยายามทำอะไรคล้ายๆ กัน หรือมีค่านิยมที่ใกล้เคียงกัน เด็กวัยรุ่นชอบการเลียนแบบและนิยมทำตามกัน จึงมีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี จนต้องเสียนาคตนที่สุด ครอบครัวยเป็นส่วนหนึ่งที่จะคอยขัดเกลาให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีงาม ไม่ออกนอกกรอบจารีตประเพณีไทย และเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยได้

## 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

### 2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

วิระวรรณ (2522) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ 10 ลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความยุติธรรม ความอดสาหัส การประหยัดและการเคารพผู้อาวุโส กลุ่มตัวอย่างจำนวน 445 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาชีพของบิดามารดามีผลให้ความคิดเห็น

เกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและนอกเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

สมาน (2523) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์และเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 714 คน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพฯ และจังหวัดชัยภูมิ โดยแยกตามถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง จากการศึกษาพบว่า นักเรียนในกรุงเทพฯ และจังหวัดชัยภูมิ มีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์

## 2.7.2 งานวิจัยในประเทศ

ซิสเตอร์และคณะ (Sister and Others, 1962) ได้ศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงาน การหย่าร้าง การนัดพบและการแต่งกายของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,391 คน ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อค่านิยมของบุคคล โดยพบว่า บิดามารดา และบุตรที่อยู่ในสังคมระดับสูง และระดับกลาง มีค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าว สูงกว่า บิดา มารดา กับบุตรของบุคคลในสังคมระดับต่ำ

โรสโคและคณะ (Roscoe and Others, 1968) ได้ศึกษาค่านิยมของนักศึกษาในวิทยาลัย และในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4,005 คน ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายมีค่านิยมเชิงเสรีมากกว่านักศึกษาหญิง

## 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนต่างประเทศ

### 2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

จิระ (2523) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมในการคบเพื่อนต่างประเทศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย มีความรู้สึกเสรีในการคบเพื่อนต่างประเทศน้อย กล่าวคือ ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตนอยู่ในกรอบประเทศไทย นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กวัยรุ่นชายมีความรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างประเทศมากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้

ศึกษาอยู่ในสถานศึกษามีความรู้สึกเสริมในการคบเพื่อนต่างประเทศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างประเทศไม่มีความสุข มีความรู้สึกเสริมในการคบเพื่อนต่างประเทศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีค่านิยมในการคบเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยไม่ถึง 10 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จริยา (2526) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติและความต้องการของนักศึกษา ปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษา พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาอย่างจำกัด มีเจตคติที่ดีต่อเรื่องเพศศึกษาและเห็นประโยชน์ของการสอนเพศศึกษา ในเรื่องการปฏิบัติตนและพฤติกรรมทางเพศ พบว่านักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการคบเพื่อนต่างประเทศ การเลือกคู่ครอง การอยู่เป็นโสดและการแต่งงาน แต่นักศึกษายังอยู่ภายใต้ค่านิยมมาตรฐานสองชั้น (Double Standard) ซึ่งเป็นความไม่เสมอภาคทางสังคม ในการคาดหวังพฤติกรรมของแต่ละเพศแตกต่างกัน เช่น เพศชายสามารถมีพฤติกรรมทางเพศได้โดยเสรีและได้รับการยกย่อง ในขณะที่พฤติกรรมของเพศหญิงจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแต่งงานและจารีตประเพณี และยังพบว่านักศึกษามีปัญหาในการคบเพื่อนอีกด้วย

สุชา (2529) ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อการแต่งงาน กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 190 คน ผลการวิจัยพบว่า การเลือกคู่ครอง นิสิตชายและนิสิตหญิงเห็นความสำคัญอันดับ 1-3 เหมือนกันคือ ความรักและความเข้าใจ นิสัยใจคอ การศึกษาและระดับสติปัญญา ทักษะคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งสองเพศมีทัศนคติอยู่ในระดับที่ดี เห็นความสำคัญของการมีเพศสัมพันธ์ โดยที่นิสิตชายมีทัศนคติที่ดีกว่านิสิตหญิงเล็กน้อย ชายมีทัศนคติที่ดีกว่านิสิตหญิงเล็กน้อย

บุญวดี (2527) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคู่ครองของวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์จำนวน 240 คน ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดาและเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดาเท่านั้น จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

สมหมาย (2533) ศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างคือเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 467 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายมีเสรีภาพในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างประเทศ มากกว่านักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

### 2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บowlby (Bowlby, 1946) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับพฤติกรรมของเด็กวัยร่นพบว่า ครอบครัวที่ขาดความรัก ความอบอุ่นมีส่วนทำให้การปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างประเทศของเด็กวัยร่น ออกจากกลุ่มออกจากขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม อันดีงาม

ออฟเฟอร์ (Offer, 1971) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการคบเพื่อนต่างประเทศของเด็กวัยร่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา อายุระหว่าง 14-21 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาระยะยาว พบว่า ในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างประเทศเมื่อเริ่มเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ 1 ปี ร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีนัดกับเพื่อนต่างประเทศ เมื่อเรียนอยู่ในปีที่ 3 ร้อยละ 77 ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีนัดกับเพื่อนต่างประเทศ สำหรับการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานนั้น ร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า เป็นสิ่งที่ควรกระทำได้ แต่ควรจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเสียก่อน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า ร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 เมื่อเรียนมหาวิทยาลัยปีที่ 3

รอส (Ross, 1977) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยร่นในเมืองนิวยอร์ก จำนวน 1,000 คน เป็นเพศชาย 333 คน เป็นเพศหญิง 667 คน ซึ่งอายุระหว่าง 13-19 ปี ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กวัยร่นที่มีพ่อแม่เพียงคนเดียวจะยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางเพศมากกว่า เด็กวัยร่นที่มีพ่อแม่ทั้งสองคน นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 64 ของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และ ร้อยละ 76 ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อย 1 ครั้ง เพศหญิงส่วนใหญ่มองคิดว่า พ่อแม่คงจะผิดหวังที่ตนยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศแต่เพศชายคิดว่าพ่อแม่ส่งเสริมเป็นนัยๆ ที่ตัวเองจะยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศ

มาร์โจรี (Marjolie, 1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางบุคลิกภาพ และมโนคติเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของวัยร่นต่อพฤติกรรมทางเพศ ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการทำแท้งของ

วัยรุ่น ซึ่งพบว่า วัยรุ่นที่มีการตั้งครรภ์ก่อนการสมรส และทำแท้งส่วนใหญ่พ่อแม่มีความขัดแย้งกัน  
บรรยากาศภายในบ้านตึงเครียด หรืออาจจะมีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว มีมโนคติเกี่ยวกับ  
ตนเองต่ำ มีสภาพจิตใจไม่มั่นคง มีความรู้ในเรื่องเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดอยู่ในระดับต่ำ

อาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในปัจจุบัน มีวิวัฒนาการ  
เสรีค่อนข้างมาก และยังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมทางสังคม  
รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวไทยเปลี่ยนจากเดิม ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกนั้นวัน  
จะยิ่งห่างเหินกันออกไป บิดามารดาไม่มีเวลาให้ลูกเท่าที่ควร ทำให้เด็กมีเวลาพบปะเพื่อน  
นอกบ้านหรือมีการพบปะกับเพื่อนต่างเพศอย่างเสรี อย่างไรก็ตามการปฏิบัติตนในการคบเพื่อน  
ต่างเพศนั้น นับว่าค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่า บุคคลนั้นๆ  
จะประพฤติปฏิบัติตนไปในแนวทางใด ในการคบเพื่อนต่างเพศ